

Uchwała nr 6

Komitetu Sterującego do spraw wsparcia Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej

z dnia 31 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia dokumentu pn. „Plan pracy Centrum Kompetencji do spraw Planów
Zrównoważonej Mobilności Miejskiej na lata 2026-2027”**

Na podstawie § 8 ust. 1 zarządzenia nr 1 Ministra Infrastruktury z dnia 20 stycznia 2023 r. w sprawie powołania Komitetu Sterującego do spraw wsparcia Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (Dz. Urz. Min. Inf. poz. 2)

Komitet Sterujący do spraw wsparcia Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się dokument pn. „Plan pracy Centrum Kompetencji do spraw Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej na lata 2026-2027”.

§ 2. Plan pracy Centrum Kompetencji do spraw Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej na lata 2026-2027 stanowi załącznik do uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Komitetu Sterującego
do spraw wsparcia Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej

**Plan pracy
Centrum Kompetencji
do spraw Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej
na lata 2026-2027**

Warszawa, grudzień 2025 r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Uwarunkowania instytucjonalne	5
3. Ramowy plan pracy CK SUMP na lata 2026-2027.....	6
4. Monitorowanie.....	8
5. Podsumowanie	9

1. Wstęp

Niniejszy dokument przedstawia ramowy plan pracy Centrum Kompetencji do spraw Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (CK SUMP) na lata 2026-2027.

CK SUMP utworzone zostało w ramach struktur Ministerstwa Infrastruktury (Departament Strategii Transportu) w październiku 2022 r. w celu wsparcia wdrażania unijnych i krajowych wytycznych dotyczących rozwoju koncepcji Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, tzw. SUMP (ang. *Sustainable Urban Mobility Plan*), zgodnie z założeniami dokumentów strategiczno-programowych, w szczególności Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)¹.

Idea SUMP od lat była popularyzowana przez Komisję Europejską w dokumentach o charakterze pozalegisłacyjnym (komunikaty, zalecenia)² jako instrument planowania mobilności miejskiej w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Państwa członkowskie zachęcane były do jej promowania, m.in. w celu poprawy współpracy i koordynacji między poszczególnymi szczeblami administracji oraz właściwymi organami w obszarach mobilności i transportu. W wyniku ewaluacji realizowanych na poziomie unijnym polityk ustalono, że przejście na bardziej zrównoważone środki transportu w miejskich obszarach funkcjonalnych następuje zbyt wolno. Stwierdzono, że konieczne jest systematyczne gromadzenie danych o mobilności w miastach oraz mocniejsze powiązanie mobilności z planowaniem przestrzennym, w celu skuteczniejszego przeciwdziałania zjawiskom występującym powszechnie na obszarach aglomeracyjnych, takim jak postępująca suburbanizacja, kongestia, zanieczyszczenie powietrza oraz zmiany klimatu. Uznano, że plany zrównoważonej mobilności miejskiej stanowią jedno z najbardziej efektywnych narzędzi zarządzania strategicznego mobilnością miejską.

Równocześnie, podczas rewizji transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) dostrzeżono istotną rolę węzłów miejskich w zapewnieniu niezakłóconych przepływów osób i towarów w ramach sieci oraz zdecydowano o wprowadzeniu szczególnych wymogów wobec nich. Obowiązujące od lipca 2024 roku rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1679 w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej³, wyznacza ramy regulacyjne pozwalające na dalszy rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w węzłach miejskich w oparciu o obowiązek przygotowania, wdrażania i monitorowania SUMP.

Zgodnie z art. 41 zrewidowanego rozporządzenia TEN-T, do 31 grudnia 2027 r. państwa członkowskie zapewniają m.in.:

1. przyjęcie i monitorowanie SUMP dla każdego węzła miejskiego, który to plan obejmuje między innymi środki mające na celu integrację różnych rodzajów transportu i przejście na zrównoważoną mobilność, promowanie efektywnej mobilności bezemisyjnej i niskoemisyjnej, w tym logistyki miejskiej, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i zanieczyszczenia hałasem, a także w stosownych przypadkach ocenę dostępności transportu dla użytkownika;
2. gromadzenie i przedkładanie Komisji danych dotyczących mobilności w miastach w odniesieniu do poszczególnych węzłów miejskich, w obszarze zrównoważoności, bezpieczeństwa i dostępności, na podstawie wskaźników i metodyki określonej przez Komisję Europejską w akcie wykonawczym, którego publikacja, zgodnie z art. 41 pkt 2, powinna nastąpić nie później niż dnia 19 lipca 2025 r. (termin ten nie został przez Komisję Europejską dotrzymany, publikacja spodziewana jest na I kwartał 2026 r.).

¹ <https://www.kpo.gov.pl/strony/o-kpo/o-kpo/informacje/> (data dostępu: 15.12.2025 r.)

² Komunikaty Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Plan działania na rzecz mobilności w miastach COM(2009)490; Wspólne dążenie do osiągnięcia konkurencyjnej i zasobooszczędnej mobilności w miastach COM(2013)913; Nowe unijne ramy mobilności miejskiej (COM(2021)811; Zalecenie Komisji (UE) 2023/550 z dnia 8 marca 2023 r. w sprawie krajowych programów wsparcia na rzecz planowania zrównoważonej mobilności C(2023) 1524

³ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj>

Wypełniając obowiązki wynikające dla Polski z rozporządzenia TEN-T, ustanowiono Krajowy program SUMP oraz wyznaczono Krajowy Punkt Kontaktowy SUMP. Zgodnie z przepisami rozporządzenia, Krajowy program SUMP ma na celu wspieranie organów lokalnych w opracowywaniu wysokiej jakości SUMP, wzmocnienie procesu monitorowania i oceny realizacji SUMP za pośrednictwem odpowiednich środków, wytycznych, budowania zdolności, środków pomocy i ewentualnie wsparcia finansowego. W ramach istniejących na poziomie krajowym struktur oferowana będzie pomoc w przygotowaniu, aktualizowaniu i wdrażaniu SUMP.

Koordinacja realizacji Krajowego programu SUMP to główne zadanie Pełnomocnika Ministra Infrastruktury do spraw Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, pełniącego również rolę Krajowego Punktu Kontaktowego SUMP. Pełnomocnik kieruje pracami CK SUMP, które wspiera go w bieżących działaniach. Główne obszary działalności CK SUMP w najbliższych dwóch latach koncentrować się będą na dalszym wspieraniu jednostek samorządu terytorialnego w zakresie opracowania i monitorowania realizacji oraz aktualizacji SUMP, w szczególności w celu zapewnienia spełnienia wymogów wynikających z rozporządzenia TEN-T przez 30 polskich węzłów miejskich wymienionych w załączniku II do ww. rozporządzenia.

2. Uwarunkowania instytucjonalne

24 marca 2022 r. w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Infrastruktury opublikowano Zarządzenie nr 4 Ministra Infrastruktury z dnia 23 marca 2022 r. w sprawie powołania i zadań Pełnomocnika Ministra Infrastruktury do spraw Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (Dz. Urz. Min. Inf. z 2022, poz. 7 z późn. zm.).

W ww. zarządzaniu wskazano, iż do zadań Pełnomocnika należy wspieranie Ministra w zakresie podejmowania działań na rzecz promowania opracowania i wdrażania przez miasta Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, a w szczególności kierowanie pracami CK SUMP.

Zarządzeniem nr 2 Ministra Infrastruktury z dnia 20 stycznia 2023 r. (Dz. Urz. Min. Inf. z 2023, poz. 2) powołany został Komitet Sterujący do spraw wsparcia Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (KS SUMP), jako organ pomocniczy ministra.

Wypełniając postanowienia Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1679 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej, Komitet Sterujący uchwałą nr 5 z dnia 20 sierpnia 2025 r. przyjął dokument pn. „Krajowy Program SUMP” (KPS).

Zgodnie z założeniami, realizacja Krajowego Programu SUMP oparta będzie na cyklicznym planowaniu działań oraz systematycznym monitorowaniu postępów, zgodnie z przyjętym modelem zarządzania, zaś KS SUMP przyjmuje w drodze uchwały dwuletnie plany pracy CK SUMP, a także zapoznaje się z rocznymi sprawozdaniami z działalności Pełnomocnika ds. SUMP.

Ramowy plan pracy CK SUMP opracowany został z uwzględnieniem zadań wynikających z zarządzenia Ministra Infrastruktury o powołaniu Pełnomocnika do spraw Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, założeń przyjętego Krajowego Programu SUMP oraz aktualnych uwarunkowań wynikających z unijnych i krajowych dokumentów strategicznych i aktów legislacyjnych.

Na kształt planu pracy CK SUMP wpłynęły też rekomendacje wynikające ze zrealizowanego w 2025 roku na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury dwuetapowego opracowania „Wsparcie instytucjonalne w obszarze Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej i rozwój tej idei w Polsce”.

Ewaluacja przeprowadzona została na poziomie krajowym i obejmowała analizę dokumentów, wywiady z przedstawicielami administracji centralnej, JST oraz ekspertami zewnętrznymi, badania jakościowe i ilościowe, analizę zgodności granic SUMP z granicami obszarów funkcjonalnych, analizę systemu wskaźników SUMI/UMI wraz z oceną możliwości ich monitorowania przez JST.

Badanie ewaluacyjne w ramach SUMP miało na celu identyfikację kolejnych działań, które powinny zostać podjęte w zakresie wsparcia procesów wdrażania SUMP. Najczęściej wskazywaną formą pomocy było wsparcie finansowe, zarówno na opracowanie SUMP, jak i na wdrażanie konkretnych inwestycji oraz działań z zakresu mobilności (dotacje celowe, granty UE, dofinansowanie z funduszy celowych). Na drugim miejscu wymieniano wsparcie doradcze, obejmujące konsultacje eksperckie, przygotowanie analiz i doradztwo projektowe, następnie wsparcie administracyjne (pomoc w procedurach przetargowych, uproszczenia administracyjne), a także wsparcie szkoleniowe i edukacyjne (szkolenia dla urzędników, warsztaty tematyczne, materiały edukacyjne) oraz wzmocnienie współpracy i koordynacji działań, w tym na poziomie regionalnym (poprzez m.in. tworzenie platform współpracy).

Ramowy plan pracy CK SUMP uwzględnia również uwagi zgłoszone podczas konsultacji w ramach KS SUMP.

3. Ramowy plan pracy CK SUMP na lata 2026-2027

Lp.	Zadanie	Termin realizacji
1.	Obsługa organizacyjno-kancelaryjna KS SUMP, w szczególności przygotowanie posiedzeń.	Zadanie ciągłe, w tym organizacja posiedzeń KS SUMP w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz w roku
2.	Wspieranie Pełnomocnika SUMP w realizacji zadań, w tym w zakresie pełnienia roli Krajowego Punktu Kontaktowego SUMP.	Zadanie ciągłe
	- przygotowanie propozycji uregulowania kwestii SUMP w ramach ustawy o zrównoważonym rozwoju miast: - przygotowanie projektu/ów rozporządzeń wykonawczych dla ministra właściwego do spraw transportu w zakresie SUMP na podstawie upoważnienia ustawowego; - udział w pracach legislacyjnych w celu zapewnienia optymalnych rozwiązań i realizacji obowiązków wynikających z rozporządzenia TEN-T.	Zgodnie z harmonogramem prac nad ustawą
	monitorowanie unijnych i krajowych dokumentów strategicznych oraz aktów legislacyjnych w obszarze SUMP.	Zadanie ciągłe
	przygotowanie udziału Pełnomocnika SUMP w spotkaniach Krajowych Punktów Kontaktowych SUMP państw członkowskich UE, organizowanych przez Komisję Europejską.	Zadanie ciągłe
3.	Monitorowanie utrzymania kamienia milowego E2G i wskaźnika E5G Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).	Zadanie ciągłe, zgodnie z harmonogramem monitorowania realizacji KPO
4.	Popularyzowanie wiedzy i najlepszych praktyk dotyczących przygotowywania, realizacji i monitorowania SUMP:	Zadanie ciągłe
	przeprowadzenie analizy możliwości zwiększenia zasięgu działań informacyjno-edukacyjnych CK SUMP;	I-II kwartał 2026
	bieżące działania informacyjne, w szczególności prowadzenie zakładki nt. SUMP na stronie internetowej MI oraz obsługa skrzynki mailowej sump@mi.gov.pl;	Zadanie ciągłe
	opracowywanie i publikacja newslettera nt. SUMP;	Zadanie ciągłe, nie rzadziej niż raz na dwa miesiące
	promowanie unijnych i krajowych wytycznych SUMP.	Zadanie ciągłe
5.	Zapewnienie funkcjonowania systemu zarządzania jakością SUMP w Polsce przy współpracy z CUPT:	Zadanie ciągłe
	prowadzenie Repozytorium SUMP;	Zadanie ciągłe
	weryfikacja działania oraz przygotowanie ewentualnych modyfikacji systemu zarządzania jakością SUMP w Polsce oraz aktualizacji formularzy oceny SUMP pod kątem zgodności z wymaganiami z załącznika V rozporządzenia TEN-T oraz wskaźników mobilności miejskiej.	II/III kwartał 2026 r. (w zależności od terminu publikacji aktu wykonawczego KE ws. wskaźników mobilności miejskiej)
6.	Koordynacja wsparcia technicznego na rzecz jednostek samorządu terytorialnego w procesie przygotowania, wdrażania, monitorowania i aktualizacji SUMP:	Zadanie ciągłe
	przygotowanie i realizacja szkolenia dla przedstawicieli urzędów marszałkowskich oraz węzłów miejskich we współpracy z Inicjatywą Jaspers;	Do końca I kwartału 2026
	przygotowanie dokumentacji w celu uruchomienia wsparcia szkoleniowego i doradczego ze środków PT FE 2021-2027;	I kwartał 2026

	wybór wykonawcy wsparcia szkoleniowego i doradczego ze środków PT FE 2021-2027;	II kwartał 2026
	realizacja wsparcia szkoleniowego i doradczego ze środków PT FE 2021-2027;	1 maja 2026 – 31 grudnia 2027
	bieżąca współpraca z JST poprzez kontakty mailowe i telefoniczne, udzielanie odpowiedzi na zapytania;	Zadanie ciągłe
	analiza możliwości technicznych i finansowych realizacji szkolenia typu e-learning dla szerokiego grona przedstawicieli administracji samorządowej i rządowej zainteresowanych tematyką SUMP.	III-IV kwartał 2026
7.	Pozyskiwanie i aktualizacja danych na potrzeby monitorowania postępów miejskich obszarów funkcjonalnych, w szczególności węzłów miejskich, we wdrażaniu SUMP:	Zadanie ciągłe
	przygotowanie założeń systemu monitorowania realizacji SUMP;	IV kwartał 2026
	wdrożenie systemu monitorowania realizacji SUMP.	IV kwartał 2027
8.	Koordinacja współpracy z węzłami miejskimi TEN-T w procesie monitorowania, wdrażania i aktualizacji Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej oraz gromadzenia i raportowania Wskaźników Mobilności Miejskiej (UMI) zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1679 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej:	Zadanie ciągłe
	realizacja - we współpracy z CUPT - zadań przewidzianych w projekcie 24-PL-TC-TA CEF PL 2025-2027, w tym:	Zgodnie z harmonogramem projektu
	– organizacja i koordynowanie spotkań grupy przedstawicieli węzłów miejskich;	Zadanie ciągłe, minimum jedno spotkanie stacjonarne rocznie
	– opracowanie krajowych wytycznych SUMP;	IV kwartał 2026
	– przeprowadzenie analizy dostępności danych o mobilności w węzłach miejskich w tym UMI, zgodnie z aktem wykonawczym do rozporządzenia TEN-T;	IV kwartał 2026
	– ocena przygotowania węzłów miejskich do gromadzenia i przekazywania danych o mobilności zgodnie z zakresem i metodologią wyznaczoną przez KE w akcie wykonawczym do rozporządzenia TEN-T;	I kwartał 2027
	– przygotowanie planu gromadzenia danych w węzłach miejskich, zgodnie z rozporządzeniem TEN-T.	III kwartał 2027
9.	Monitorowanie aktywności na poziomie KE w obszarze SUMP/UMI:	Zadanie ciągłe
	udział w pracach grupy eksperckiej KE ds. mobilności miejskiej (EGUM) oraz powoływanych podgrup roboczych;	Zadanie ciągłe, zgodnie z harmonogramem EGUM
	udział w pracach nad projektem aktu wykonawczego KE dot. UMI.	I-II kwartał 2026, zgodnie z harmonogramem KE
10.	Monitorowanie negocjacji perspektywy finansowej 2028-2034 pod kątem możliwości wsparcia przygotowania, wdrażania, monitorowania i aktualizacji SUMP w miejskich obszarach funkcjonalnych, w tym: bieżące analizy oraz wypracowywanie propozycji zapisów.	Zadanie ciągłe
11.	Udział w inicjatywach/projektach krajowych i unijnych dotyczących SUMP.	Zadanie ciągłe

4. Monitorowanie

Monitoring realizacji Krajowego Programu SUMP odbywać się będzie w oparciu o roczne raporty przygotowywane przez CK SUMP i przedstawiane Pełnomocnikowi ds. SUMP oraz KS SUMP.

Współpraca z Komisją Europejską i przekazywanie informacji na temat realizacji Krajowego programu SUMP będzie realizowana w ramach współpracy Krajowych Punktów Kontaktowych SUMP.

Zakres realizacji Krajowego Programu SUMP oraz obszary objęte operacyjnymi działaniami CK SUMP będą uzależnione od bieżących analiz oraz wyników przeprowadzanych ewaluacji w celu dopasowania do potrzeb jednostek samorządu terytorialnego w dziedzinach wymagających szczególnego wsparcia, z punktu widzenia realizacji celów określonych w polityce transportowej państwa.

5. Podsumowanie

Kluczowe znaczenie SUMP, jako dokumentu strategicznego kształtującego zrównoważoną mobilność w miejskich obszarach funkcjonalnych, wymaga jego uwzględnienia w systemie planowania rozwoju oraz odpowiedniego powiązania z innymi dokumentami planistycznymi. Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej staną się wówczas efektywnym narzędziem planistycznym w rękach administracji lokalnej, a zaprogramowane w nich długofalowe działania wymiennie przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Ministerstwo Infrastruktury od 2016 roku podejmuje działania na rzecz promowania koncepcji SUMP, kierując się przy tym chęcią skutecznego wdrożenia systemowego planowania zrównoważonej mobilności w miastach oraz miejskich obszarach funkcjonalnych. Prowadzone były m.in. szkolenia dla przedstawicieli samorządów dotyczące zasad opracowywania koncepcji SUMP, wdrożenia i monitorowania jego realizacji. Działania takie były prowadzone wspólnie z Inicjatywą JASPERS. Ministerstwo brało również udział w unijnym projekcie PROSPERITY, finansowanym ze środków programu Horyzont 2020, którego celem była promocja i rozwój SUMP. Opracowano poradnik w zakresie tworzenia SUMP, dostosowany do polskich uwarunkowań prawno-instytucjonalnych⁴.

Jednym z elementów tych działań było powołanie zarządzeniem nr 16 Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2019 r. Rady eksperckiej ds. SUMP, jako organu pomocniczego o zadaniach konsultacyjno-doradczych, wspierającego prace resortu w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej oraz SUMP, który następnie przekształcony został w KS SUMP.

W kwietniu 2019 r., we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Centrum Unijnych Projektów Transportowych uruchomiony został program pilotażowy mający na celu wsparcie przygotowania Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, finansowany ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020. Pilotaż skierowany był do wszystkich zainteresowanych miast i miejskich obszarów funkcjonalnych i stanowił przygotowanie do kolejnej perspektywy finansowej. Jego realizacja zakończyła się w czerwcu 2023 r.

W celu kontynuacji wsparcia doradczego dla miast/obszarów funkcjonalnych, Ministerstwo Infrastruktury zostało głównym beneficjentem i koordynatorem projektu pn. Wsparcie dla polskich miast/obszarów miejskich/obszarów metropolitalnych w przygotowaniu Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, realizowanego w oparciu o unijny Instrument Wsparcia Technicznego (IWT). Bezpośredni beneficjenci projektu to 15 miast/obszarów miejskich/obszarów metropolitalnych, którzy otrzymywali wsparcie doradcze w procesie przygotowania SUMP, w ramach pomocy technicznej oferowanej przez Komisję Europejską. Projekt realizowany był przez okres 30 miesięcy, od listopada 2022 r. do czerwca 2025 r.

Celem obu projektów było zachęcanie władz lokalnych do podejmowania kompleksowych działań związanych z kształtowaniem mobilności miejskiej, w tym transportowej, ochrony środowiska, zdrowia, rozwoju społeczno-gospodarczego oraz z transferem wiedzy i dobrych praktyk do jednostek samorządu terytorialnego, a także wsparcie miast i obszarów funkcjonalnych w przygotowaniu lub aktualizacji SUMP.

Wpływ koncepcji SUMP na zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko został dostrzeżony podczas negocjacji projektu Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO). Na wniosek Komisji Europejskiej do KPO wprowadzono zapisy dotyczące wsparcia przygotowania SUMP.

Niniejszy ramowy plan pracy CK SUMP uwzględnia dobre praktyki, wynikające z dotychczasowych działań, a także pojawiające się nowe wyzwania w zakresie wspierania mobilności w miejskich obszarach funkcjonalnych i ma przyczynić się do realizacji zakładanych celów oraz wymogów wynikających z ustawodawstwa unijnego i krajowego.

⁴ <https://www.pois.gov.pl/strony/o-programie/plan-zrownowazonej-mobilnosci-miejskiej-sump/dokumenty/> (data dostępu: 05.12.2025 r.)